

SVENSKA BOWLINGFÖRBUNDET

KRISPLAN OCH INCIDENTHANTERING

SVENSKA BOWLINGFÖRBUNDET

Innehåll

Inledning	1
Olycka, allvarlig sjukdom och dödsfall	2
Diskriminering och trakasserier	2
Kränkningar och mobbning	2
Våld	3
Sexuella trakasserier	4
Oro om någon far illa	4
Vad gör vi om något händer?	5
Ordning vid hantering av ett ärende	7
Kontaktuppgifter	8

INLEDNING

Inom idrottsrörelsen råder nolltolerans mot all form av mobbning, trakasserier, hot, våld och övergrepp. Alla – både barn, ungdomar och vuxna – ska kunna idrotta utan att riskera att utsättas för detta.

Svenska Bowlingförbundet följer RF:s framtagna policy och riktlinjer för Trygg idrott och respektive förening uppmanas att ta fram en egen värdegrund. Krissituationer och oförutsägbara händelser kan alltid uppstå och för att stötta föreningar och distrikt med hur man kan hantera dessa har Svenska Bowlingförbundet tagit fram denna plan för kris- och incidenthantering.

Vad är en kris?

En kris är när en människa har hamnat i en livssituation eller upplevt en händelse som den inte kan hantera och bearbeta med hjälp av tidigare upplevelser och erfarenheter. Det kan vara allvarliga situationer som olyckor eller dödsfall men även mindre allvarliga situationer som diskriminering, mobbning, kränkande behandling, sexuella trakasserier osv. I dokumentet beskrivs de olika delarna i en kris närmare och även vilka åtgärder som bör vidtas om något händer.

Stöd genom förbundets krisgrupp

En krisgrupp är tillsatt och alla som är medlemmar i Svenska Bowlingförbundet eller deltar i någon av Svenska Bowlingförbundets aktiviteter kan kontakta krisgruppen. Krisgruppens uppgift är att vara vägledande för föreningar och SDF. Beroende på krisens omfattning och karaktär kan krisgruppen hänvisa ärendet vidare till ledare, förening, distriktsförbund eller RF/SISU.

Vid olycka, dödsfall eller annan allvarlig händelse inom förbundets centrala verksamhet (ex. landslagsverksamheten) kontaktas krisgruppen som kopplas in för vidare hantering. Detsamma gäller vid en allvarlig händelse inom en förening, om behov av stöd från krisgruppen finns.

Krisgruppens nås på **krisgrupp@swebowl.se**

Vidare i dokumentet finns även kontaktuppgifter till andra instanser som kan kontaktas när en kris uppstår.

OLYCKA, ALLVARLIG SJUKDOM OCH DÖDSFALL

Olycka, allvarlig sjukdom och dödsfall är händelser som kan inträffa när som helst och påverka vem som helst, oavsett om de är aktiva idrottare, tränare eller andra som är involverade i idrottsverksamhet. En olycka inom idrott kan ske under träning, tävling eller på väg till eller från idrottsrelaterade aktiviteter. En allvarlig sjukdom eller ett plötsligt dödsfall kan också inträffa under, eller efter, idrottsutövande.

DISKRIMINERING OCH TRAKASSERIER

Diskriminering innebär att en person missgynnas eller behandlas sämre än andra på grund av någon av de sju skyddade diskrimineringsgrunderna: kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Trakasserier är ett beteende som kränker en persons värdighet och som har koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Det kan vara handlingar, ord eller beteenden som skapar en kränkande, hotfull eller nedvärderande miljö för den utsatta. Detta kan inom idrotten se ut på olika sätt, såsom att någon blir utsatt för trakasserier av en tränare eller lagkamrat, höra nedvärderande kommentarer om ens hudfärg, funktionsnedsättning eller sexuella läggning eller får svara på obekväma frågor om ens bakgrund eller familjesituation.

Båda begreppen regleras i diskrimineringslagstiftningen och syftar till att skydda individers rätt till lika behandling och en trygg miljö.

Konsekvenserna av diskriminering eller trakasserier kan vara ökad psykisk ohälsa, upplevd stress eller att avstå från att idrotta på grund av rädsla för att bli dåligt bemött.

KRÄNKNINGAR OCH MOBBNING

Kränkningar är ett samlingsbegrepp som enligt lagen är ett angrepp mot en persons frihet, frid eller ära. Det kan till exempel handla om att någon säger nedsättande ord, sprider rykten, förlöjligar en annan person fysiskt eller online, fryser ut eller hotar. Kränkning är en form av mobbning som specifikt handlar om att nedvärdera eller såra en individ genom att exempelvis förlöjligen deras prestationer, fysiska egenskaper eller bakgrund.

Mobbning handlar om upprepade och systematiska handlingar som utsätter en person för negativa beteenden som fysisk eller psykisk skada, förnedring eller hot. Kränkningar, hot, trakasserier, förolämpningar och mobbning som sker på nätet kallas för näthat.

Kränkningar och mobbning inom idrott kan ha en allvarlig inverkan på både individen och gruppdynamiken. Inom idrott kan mobbning och kränkning ta sig uttryck genom verbala

angrepp, som hån eller rasistiska och sexistiska kommentarer, eller genom social utfrysning där en individ isoleras från laget.

Effekterna av mobbning och kränkning inom idrott kan vara långvariga och påverka individens självkänsla, mentala hälsa och prestationer negativt. Den utsatta personen kan känna sig osäker, utanför eller rädd för att delta, vilket kan leda till minskad motivation och engagemang. För laget eller en grupp i stort kan mobbning och kränkning skapa dålig sammanhållning, konflikt och missnöje, vilket hindrar både individuell och kollektiv utveckling.

VÅLD

Våld inom idrotten kan ske i form av att utövare, ledare och åskådare använder en viss typ av våldsamma beteenden. Vissa grupper utsätts i högre grad än andra av våld och ofta har det ett samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna. Några exempel är grabbjargong och machokultur. Båda dessa kan ingå i gemenskapen i laget eller omklädningsrummet.

En faktor som ökar risken för våld i föreningen är så kallad tystnadskultur. Tystnadskultur innebär att det inte tillåts prata om dålig jargong, kränkningar, våld och övergrepp. Kulturen kan uppstå av en rädsla för att skapa dålig stämning, att hamna utanför gemenskapen eller starka lojalitetsband och relationer med personen som uppträder på ett olämpligt sätt. Tystnadskultur gynnar förövaren eftersom det blir lättare för den att fortsätta utan att det uppmärksammas. Motsatsen till tystnadskultur är samtalskultur där det uppfattas okej att prata om svåra ämnen, säga ifrån om någon blir utsatt och berätta om något oönskat händelse, utan rädsla för negativa konsekvenser.

Våld definieras som varje handling som genom att den skrämmar, smärftar, skadar eller kränker, får en annan person att göra något mot sin vilja eller avstå från att göra något den vill. Våld kan ta sig många olika uttryck. Fysiskt våld innebär slag, sparkar eller annan direkt aggression, medan psykiskt våld handlar om hot, trakasserier och manipulation. Sexuellt våld sker utan samtycke och kan vara allt från sexuella trakasserier till våldtäkt. Materiellt våld innebär att förstöra någon annans egendom för att utöva makt och kontroll. Digitalt våld sker genom trakasserier, hot eller spridning av kränkande material på digitala plattformar. Eftervåld innebär fortsatt våld efter en tidigare incident, exempelvis genom hot eller hämndaktioner. Ekonomiskt våld handlar om att kontrollera eller begränsa en annan persons ekonomiska resurser.

Våld kan ha allvarliga fysiska, psykiska och sociala konsekvenser. Inom idrotten är det viktigt att förebygga och hantera alla former av våld för att skapa en trygg miljö för alla.

SEXUELLA TRAKASSERIER

Sexuella trakasserier är oönskade sexuella beteenden som skapar en obehaglig och osäker miljö för den utsatta personen. Dessa trakasserier kan vara fysiska, verbala eller icke-verbala och innefattar handlingar eller kommentarer som har en sexuell underton eller syftar till att nedvärdera eller utnyttja en annan individs kropp eller sexuella integritet. Det är alltid personen som blir utsatt som avgör vad som upplevs vara kränkande.

Inom idrotten kan sexuella trakasserier vara särskilt problematiska eftersom de ofta förekommer i en hierarkisk struktur. Det kan ske i samband med träningspass, tävlingar, resor eller andra sociala sammanhang inom idrottens värld. Sexuella trakasserier kan vara svåra att identifiera och kan bli bagatelliserade av omgivningen. Offren kan känna sig isolerade eller vara rädda för att anmäla trakasserier av rädsla för att inte bli trodda eller förlora sin plats i laget eller sin karriär.

För att förhindra och motverka sexuella trakasserier inom idrott är det avgörande att skapa en kultur av respekt, öppenhet och nolltolerans mot trakasserier.

Sexuella trakasserier kan vara straffbara enligt sexualbrottslagstiftningen.

ORO OM NÅGON FAR ILLA

Som medlem i en förening kan man få information om att en spelare inte mår bra eller att något inte står rätt till. Detta kan även vara något man som ledare eller lagkamrat märker när exempelvis beteenden förändras på ett oväntat sätt. Det är viktigt att lyssna, men har man inte kunskapen som behövs för att hjälpa individen är det viktigt att hänvisa till professionell hjälp. Är personen omyndig bör du informera vårdnadshavare, men försök få ungdomens samtycke till detta.

Alla som får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa bör anmäla det till socialtjänsten, en så kallad orosanmälan. Som privatperson kan du vara anonym. Du behöver inte ha bevis för att göra en orosanmälan utan misstanke om att ett barn far illa räcker. Socialtjänstens ansvar är sedan att utreda ärendet vidare. Vårdnadshavare för den person som ärendet gäller har rätt att få tillgång till anmälan. Om socialtjänsten upplever brister i samband med en utredning kan redskap och resurser erbjudas för att hjälpa familjen. Att göra en orosanmälan handlar om att hjälpa barnet eller familjen att få den stöttning de behöver.

VAD GÖR VI OM NÅGOT HÄNDER?

Om något händer är det viktigt att följa en tydlig handlingsplan för att på ett så professionellt sätt som möjligt hantera ärendet. Nedan följer en checklista med närmare instruktioner om något händer.

Det är viktigt att föreningen inte utreder ett ärende på egen hand, utan tar hjälp av t.ex. polis, RF/SISU eller annan behörig instans för detta.

Checklista för föreningen

- Skaffa en bild av läget
- Agera om förtroendet är förbrukat
- Identifiera behov av stöd i föreningen
- Kontaktpersoner och ansvarsfördelning
- Ta en plan för kommunikation
- Uppföljning - vad händer sen?

Skaffa en bild av läget

Börja med att skaffa en bild av nuläget. Vad har hänt och vilka är inblandade? Vid oro för att brott har begåtts, kontakta polisen och undvik att utreda ärendet själva. Om den utsatta är ett barn är det viktigt att ta kontakt med föräldrarna eller vårdnadshavarna. Om den utsattes familj misstänks vara en del av problematiken ska socialtjänsten kontaktas. Om förövaren finns i föreningen ska personen ta en "time out" under en eventuell utredning.

Agera om förtroende är förbrukat

Om förtroendet är förbrukat och inte går att återskapa kan det vara nödvändigt att utesluta en medlem. När föreningen ska fatta ett sådant beslut är det viktigt att följa de formella regler som bör finnas inskrivet i föreningens stadgar. Medlemmen måste få möjlighet att ta del av bakgrunden till föreningens ställningstagande och lämna sina synpunkter. När medlemmen är utesluten kan den inte representera föreningen eller delta i verksamheten. Uteslutningen gäller tills vidare om föreningen inte beslutar om en tidsbegränsad uteslutning (högst sex månader). Beslutet kan överklagas till specialidrottsförbundet.

Identifiera behov av stöd i föreningen

Det är viktigt att identifiera behov av stöd till de inblandade i föreningen. Ta därför reda på vilket stöd som behövs för den som är utsatt, tränarna, föreningsstyrelsen och andra inblandade?

Kontaktpersoner och ansvarsfördelning

Det är viktigt att ha gjort upp vem som ska kontaktas och vem som är ansvarig för att sätta igång eventuellt krisarbetet i föreningen. Se till att hålla kontaktuppgifter uppdaterade för medlemmar.

- Vilka funktioner i föreningen har ansvar under de olika stegen?
- Vem/vilka funktioner i föreningen ska man kontakta om något sker?
- Vad har funktionen för uppgift/roll i föreningen?

Ta fram en plan för kommunikation

Det kan finnas behov av att kommunicera kring en händelse. Tänk igenom följande frågor så att det blir tydligt vem som ansvarar för vilken del av kommunikationen internt och externt.

- Vilka behöver bli informerade om det som har hänt? Vad behöver medlemmarna få veta? (tänk på den personliga integriteten och att alla inte behöver veta allt)
- Hur ska dessa personer informeras?
- Hur signalerar vi att det inte är personen som utsatts som är problemet?
- Hur hanterar föreningen eventuellt flöde i sociala medier?

Uppföljning - vad sker efteråt?

Efter att en kris har skett kan de krävas olika insatser för medlemmarnas välmående. Det är därför viktigt att tänka igenom vilket stöd som behövs för den som utsatts, tränarna, föreningsstyrelsen och andra inblandade? Samt vad blir förhållningssättet framåt till förövaren?

HANTERING AV ETT ÄRENDE

Nedanstående bild illustrerar i vilken ordning en förening bör söka kontakt vid en incident. Det kan även vara så att föreningen blir hänvisad någon annanstans för bäst hantering.

1. I en förening ansvarar medlemmarna och ytterst föreningens styrelse för att stadgarna och värdegrunden efterlevs. I första hand kan en medlem vända sig till föreningens styrelse.
2. I det fall händelsen inte kan omhändertas av föreningen är nästa steg att ta kontakt med distriktsstyrelsen.
3. Om distriktsstyrelsen inte kan ta hand om ärendet kan krisgruppen på Svenska Bowlingförbundet kontaktas. När krisgruppen är kontaktad är de ansvariga att hantera ärendet eller guida dig vidare.
4. Brott som sker i föreningens eller förbundets verksamhet skall polisanmälas.
5. Är du paraidrottare eller involverad i paraidrotten kan Parasport Sverige kontaktas för att få stöd och hjälp i frågan.
6. Det går också att vända sig till ert RF-SISU distrikt för att få stöd och hjälp.
7. Om ärendet inte hanteras av förening, distrikt, förbund, RF/SISU eller Parasport Sverige kan du kontakta riksidrottsförbundets idrottsombudsman (IO). IO är en självständig funktion under Riksidrottsförbundet som tar emot uppgifter, ger råd och vägledning samt utreder ärenden.
8. Om du inte vågar vända dig till idrottsombudsmannen direkt kan du använda dig av visselblåstjänsten, där du kan vara anonym.
9. Om du som idrottsledare är orolig för ett barn i din förening kan du kontakta BRIS linje för idrottsledare alternativt socialtjänsten i din hemkommun för att få hjälp och förslag kring hur du kan agera i ärendet.
10. En förening kan fatta beslut om uteslutning av föreningsmedlem denne bryter mot idrottens värdegrund, föreningens stadgar eller skadat föreningens intressen.

KONTAKTUPPGIFTER

Krisgruppen Svenska Bowlingförbundet
krisgrupp@swebowl.se

SDF
<https://www.swebowl.se/var-verksamhet/foerbundet/distrikt/>

RF/SISU-distrikt
<https://www.rf.se/om-riksidrottsforbundet/kontakt/vara-distrikt>

Idrottsombudsmannen RF/SISU
<https://www.rf.se/rf-arbetar-med/idrottsombudsmannen/kontakta-idrottsombudsmannen>

Visselblåstjänsten
<https://www.rf.se/rf-arbetar-med/idrottsombudsmannen/visselblasartjansten>

BRIS
<https://www.bris.se/>

Socialstyrelsen
<https://www.socialstyrelsen.se/kunskapsstod-och-regler/omraden/barn-och-unga/barn-som-far-illa/>